

Nr 47.

Utlåtande i anledning av väckt motion om viss ändring av 1927 och 1934 års reservbefälsförordningar.

(1:a avd.)

I en inom andra kammaren av herr *Fagerholm* väckt motion (II: 282) har hemställts, att riksdagen måtte föranstalta om ändring av 1927 och 1934 års reservbefälsförordningar så, att stadgandet om efterlevandes rätt till viss pensionsförmån enligt 1943 års reservbefälskungörelser inrycks i dessa förordningar.

I motionen har anförts i huvudsak följande.

Enligt 1943 års reservbefälskungörelse för armén gäller följande: »Avlider pensionstagare och uppgår det belopp, som inalles utgått eller kommer att utgå i reservpension, ej till det belopp, som han i stället för pension skulle kunnat uppbära vid den tidpunkt, som i 26 § 1 mom. sägs, äger hans dödsbo eller annan rättsinnehavare utfå skillnaden mellan sistnämnda belopp och vad i pension utgått eller kommer att utgå.» Motsvarande bestämmelse gäller för marinen och flygvapnet.

Enligt 1927 års reservbefälsförordningar för armén, flottan och kustartilleriet och 1934 års reservbefälsförordning för flygvapnet ha de efterlevande ingen motsvarande rätt, därest vederbörande avlider efter det han börjat uppbära pension.

Förenämnda bestämmelse i 1943 års reservbefälskungörelser gäller enligt övergångsbestämmelserna till dessa kungörelser även för de reservofficerare, på vilka den äldre förordningen varit tillämplig, men som övergått till den nya kungörelsen, ävensom för den, som ej kunnat få tillstånd till sådan övergång.

För det reservbefäl, som ej övergått till de nya bestämmelserna, har emellertid ej någon ändring skett härvidlag. Att som skäl härför anföras, att ifrågavarande reservpersonal haft möjlighet att övergå till de nya bestämmelserna, syntes icke vara rimligt. Rent principiellt borde de reservofficerare och reservunderofficerare, som av olika skäl ej kunde eller ville åtaga sig mer omfattande skyldigheter än som fordrades vid deras antagande, äga samma rätt som de övriga.

Över motionen har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, *statens lönenämnd* avgivit yttrande, vilket fogas såsom bilaga till utskottets utlåtande. (*Bilaga.*)

Utskottet vill erinra, att genom 1943 års reservbefälskungörelser utökades tjänstgöringstiden för reservbefälspersonalen. Såsom en följd av de ökade förpliktelser, som de nya bestämmelserna medförde, genomfördes i samband därmed vissa ändringar, vilka inneburo förbättring av de ekonomiska förmånerna. Äldre reservpersonal bereddes därvid tillfälle att övergå till de nya kungörelserna, med undantag dock av personal som under år 1943 uppnått eller uppnådde högre levnadsålder än 46 år. Att märka är emellertid att efterlevande till sistnämnda personalkategori dock tillförsäkrades rätt att — i likhet med efterlevande till övrig personal, som övergått till de nya bestämmelserna — utfå skillnaden mellan pensionens kapitaliserade värde och vad som utgått i årliga pensionsbelopp.

Såsom statens lönenämnd i sitt i ärendet avgivna yttrande framhållit skulle den i motionen ifrågasatta ändringen följaktligen endast komma sådan personal till godo, som frivilligt valt att kvarstå på de äldre bestämmelserna och som alltså icke underkastat sig den utökade tjänstgöringskyldigheten. Med hänsyn härtill anser utskottet i likhet med lönenämnden tillräcklig anledning icke föreligga att förordna bifall till yrkandet i motionen.

Utskottet hemställer alltså,

att motionen II: 282 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 22 mars 1949.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 46.

*Bilaga.**Till Riksdagens statsutskott.*

Med anledning av att Kungl. Maj:t genom remiss den 21 februari 1949 anbefallt statens lönenämnd att till statsutskottet avgiva utlåtande över den inom riksdagen väckta motionen II: 282 om viss ändring av 1927 och 1934 års reservbefälsförordningar får lönenämnden anföra följande.

I motionen har framhållits, att rätten för efterlevande anhöriga till avliden reservpersonal att utbekomma ett mot reservpensionens kapitalvärde vid tiden för dödsfallet svarande belopp år 1943 undergått viss ändring. Enligt tidigare gällande bestämmelser inträdde nyssberörda rättighet endast om dödsfallet inträffade, innan vederbörande uppnått den för rätt till pension stadgade levnadsåldern, 55 år. Inträffade dödsfallet efter nämnda tid, ägde de efterlevande icke rätt att utbekomma någonting, även om pensionen kanske ännu icke börjat utbetalas. Huruvida de efterlevande bleve berättigade att utbekomma pensionens kapitalbelopp eller ej, vore sålunda beroende av, om den anställde avlidit före eller efter 55-årsdagen. Enligt 1943 års kungörelser äga emellertid de efterlevande utfå skillnaden mellan det kapitaliserade värdet och vad som utgått i årliga pensionsbelopp.

De ändrade bestämmelser, som 1943 års reservbefälskungörelser inneburo, böra ses mot bakgrunden av att reservpersonalens övande i fredstid krävde förhållandevis rikligare tjänstgöringstid utan alltför långa avbrott mellan tjänstgöringstillfällena. Ur denna synpunkt torde det ha varit ett militärt intresse, att största möjliga del av reservpersonalen underkastades de nya bestämmelserna. Såsom en följd av de ökade förpliktelser, som de nya bestämmelserna medförde, genomfördes i samband härmed vissa ändringar, vilka voro avsedda att medföra förbättring av de ekonomiska förmånerna. Samtidigt bereddes den äldre reservpersonalen tillfälle att övergå till den nya kungörelsen. Sådan rätt tillkom dock icke personal, som under år 1943 uppnått eller uppnådde högre levnadsålder än 46 år.

Såsom framhållits i motionen har rätten för efterlevande att oavsett den anställdes ålder vid dödsfallet uppbära skillnaden mellan pensionens kapitaliserade värde och vad som utgått i årliga pensionsbelopp enligt övergångsbestämmelserna till 1943 års kungörelser tillförsäkrats även sådan personal, som ej kunnat få tillstånd att övergå till den nya kungörelsen. Den nu ifrågasatta ändringen skulle följaktligen komma endast sådan personal till godo, som frivilligt valt att kvarstå på de äldre bestämmelserna och som alltså icke underkastat sig den utökade tjänstgöringsskyldigheten. Med hänsyn härtill anser lönenämnden tillräcklig anledning icke föreligga att förorda bifall till yrkandet i motionen.

Stockholm den 4 mars 1949.

ERIK STRIDSBERG.

Lennart Rydback.